Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 6-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 6, 1981 No. 146. VOL. LXXXVIII.

Українські студії в Іллиной розвиваються

Чикаго, Іллиной.— Українська громада міста Чикаго втішається поступовим розвитком Центру українських студій при Іллинойському стейтовому університеті.

Для ближчого інформування українського суспільства про ці студії, заходами комітету сприяння студіям відбулася інформативна програма прозірок. Дня 14-го липня, на запрошення голови славістичного департаменту університету д-ра Ніколаса Моравцевіча, ця програма була висвітлена перед властями університету, в складі декана д-ра Двінгера, канцлера д-ра Ріdделя, віцеканцлера д-ра Джансона і згаданого голови департаменту славістики д-ра Моравцевіча. Присутні на зустрічі були проф. Б. Рубчак і проф. М. Кухар, член Комітету Роман Мицик і голова Комітету інж. Ігор Вислоцький.

Після програми прозірок відбулася імпровізована конференція між деканом Двінгером і представниками Комітету, під час якої дискутовано дальші пляни Центру українських студій, згідно з якими українські курси в Іллинойському університеті будуть концентруватися на програмі бакалавреату, продовжуючи співпрацю з Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету.

Тому, що успіх і навіть існування українських студій при університеті залежить від участи студентства, ми звертаємося до всіх сучасних і майбутніх студентів в Іллиной, щоб записувалися на курси. Ближчі інформації про курси можна набути в університеті або українській кредитивці „Самопоміч" у Чикаго.

Із В-ва „Смолоскип" появилися Інформаційні бюлетені

Торонто — Балтимор. — Цього року тут появилися Інформаційні бюлетені Української громадської групи сприяння виконання Гельсінських угод. Цю 199-сторінкову книжку упорядкував Осип Зінкевич; післяслово написала Ніна Строката.

Ці скомплектовані бюлетені — це випуски: ч. 1, 1978 рік; безномерний, березень 1979 рік; ч. 1, 1980 рік та ч. 2, 1980 рік. У слові від Видавництва цієї публікації, що її видано разом із вашінгтонським Комітетом Гельсінкських гарантій, сказано, що до цієї збірки додано найновіші пояснення абревіятур, термінів і висловів, які підготовила Ніна Строката, а також іменний покажчик.

У світі

ІТАЛІЙСЬКІ ТЕРОРИСТИ з Червоних Бриґад убили Роберта Печчі, брата колишнього терориста, який перейшов на бік уряду, Патріція Печчі. Патріціо Печчі допоміг урядові у розв'язці багатьох таємниць терористів, виявив різні їхні адреси, зв'язкові пункти тощо. Завдяки співпраці Патріція Печчі поліції вдалося арештувати численних небезпечних терористів, а в тому підозрілого в організуванні й керуванні вбивством колишнього прем'єра Альдо Моро. Вбивство Роберта Печчі було звичайною пімстою за поступування його брата і є типовим прикладом збірної відповідальности. Роберто Печчі сам ніколи до терористичних груп не належав, ані з поліцією не співпрацював, а був простим громадянином, який виконував свою заробіткову працю та вів своє приватне життя.

ЛІВИЙ ПЕРЕВОРОТ у Ґамбії закінчився невдачею. Велику ролю у цьому відіграли військові відділи сенеґальців, які запросив леґальний президент Давда Кайраба Джавара. Ліві використали відсутність президента Джавари, який був на весіллі престолонаслідника князя Чарлза з Діяною Спенсер у Лондоні. Ліві змовники ще залишили в своїх руках невелике число закладників, яких вони поволі звільняють, щоб виявити свою добру волю й створити ґрунт під якесь порозуміння. Змовники займають частину столицю Ґамбії, Банджуль, і там вони тримають закладників. У їхніх руках залишилося ще 27 закладників. А один з двох останньо звільнених закладників був сенеґальський дипломат, якого змовники схопили в часі акції у Банжулі.

ЗБРОЙНА БОРОТЬБА в Ель Сальваторі ритмічно пожвавлюється, або притихає. Останній тиждень знову приніс пожвавлення. Урядові частини переводили прочищувальну акцію в районі вигаслого вулкану Ґуазапа. Колись там був укріплений пункт червоних партизан, але він вже був зліквідований урядовими військами і ніякого ворога вони там не сподівалися. Тим часом саме в тому районі знов сконцентрувалися партизани, які нечайно розпочали бій проти урядових частин. Дотепер у всіх таких сутичках урядові частини без особливих трудів здобували перевагу й звичайно обходилися без жертв, або з малими жертвами. Тепер несподіваний сконцентрований вогонь партизанів спричинив значніші втрати серед урядових вояків; вісім з них було вбито, інших поранено. Вкінці урядовим військам таки вдалося терен повністю прочистити з партизанів і знищити їхню базу та укріплені позиції.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ переводить величезні морські маневри в східній частині Балтицького моря. Фахові органи преси підкреслюють, що ціллю цих маневрів — це закріпити домінацію цього моря Совєтським Союзом. Совєтський адмірал Серґєй Ґоршков, головнокомандуючий усіх совєтських морських сил, уже довгі роки переводить розбудову морської фльоти СССР, щоб зробити з неї найсильнішу фльоту світу. До існуючої совєтської фльоти прибувають щораз нові кораблі, а що якийсь час він влаштовує загальні маневри, які перевіряють спроможності СССР оперувати на далеких океанах. Теперішні маневри на Балтицькому морю мають іншу ціль, а саме задемонструвати перед світом і підкреслити, що це є „маре нострум" — наше море — СССР. Як подає підполковник Пребен Броберґ, керівник данської морської розвідки, найбільший совєтський десантний корабель Іван Роґов переплив протоки з Північного моря в Балтицьке і долучився до маневрів. Цей корабель грав би головну ролю у більшому совєтському десанті морських сил. Декілька років тому Москва створила новий рід зброї у своїй воєнній машині, а саме морську піхоту, в ЗСА — Маринс, якого перед тим не було, а якого основним призначенням є морські десанти.

ПІДПИСАНО ДОГОВІР ПРО ОБОРОНУ СИНАЮ

Вашінґтон.— Амбасадор Ізраїля Ефраїм Еврон і амбасадор Єгипту Ашраф Хорбаль разом з державним секретарем Александром Гейґом підписали тут в понеділок, 3-го серпня, договір про створення спільної збройної формації, яка буде патрулювати півострів Синай після його звільнення Ізраїлем 25-го квітня 1982.

Крім трьох договірних сторін до участи в тій формації запрошені ще й інші держави. Покищо тільки острови Фіджі зголосили свою участь, а крім цього заповіли свою участь деякі південноамериканські держави. Ця збройна формація буде складатися з 2,500 вояків, з того майже половина будуть американці. Американський контингент складатиметься з одного курі ня піхоти з усіми допоміжними родами зброї, з групи постачання і технічної служби та окремої одиниці цивільних обсерваторів.

Участь американців в міжнародній збройній формації на Близькому Сході має велике політичне значення. Цим фактом ЗСА не лише підкреслюють свою присутність у тій частині світу, але також заявляють про свою готовність у випадку потреби збройною силою боронити свої і союзників інтереси.

Присутність американських збройних сил на Близькому Сході є запереченням совєтських аспірацій бути співвирішним чинником у тому обширі, до чого Москва змагає вже від довшого часу.

Присутність американської збройної сили на чужій території вимагає звітування Конґресові про висилку, присутність і акції тієї сили на чужій території. В Конґресі немає найменшої опозиції проти висилки американських збройних сил на півострів Синай, а навпаки це завдання є популярне як в обидвох палатах, так і серед американської громадськости. До Конґресу внесено вже проєкт про ухвалення 125 мільйонів долярів на кошти висилки й утримання американської групи на терені півострова. Утримання збройної формації в Синаю коштуватиме річно около 105 мільйонів долярів і всі три головні учасники — ЗСА, Єгипет, Ізраїль — платитимуть ту суму по рівній частині.

Цивільним директором тієї формації буде американець, Лімон Гант, високий урядник Державного департаменту, який тепер уже на пенсії, а йому буде підлягати військовий командир, який буде згодом назначений.

В Америці

ГАЗЕТА „ФІЛАДЕЛЬФІЯ БЮЛЕТИН", яка виходила 134 роки, може перестати виходити з днем 16-го серпня ц.р., якщо профспілка друкарів не погодиться на концесії у справі платень, які виносять кожного року 4,8 мільйона долярів. Видавець газети Н.С. Гайден заявив кореспондентам, що „Філядельфія Бюлетин" являється найбільшою пополудневою газетою в ЗСА і було б прикро, якщо б вона перестала виходити. Врятувати газету тимчасово можуть тільки численні працівники, якщо зрезиґнуть бодай у переходовому трудному часі з підвишки платень.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена перестерігає, що диктатор комуністичної Куби Фідель Кастро приготовляє мабуть чергову хвилю втікачів, яких він думає позбутися з країни. Згідно з інформаціями, пашпортові бюра Куби вже почали видавати дозволи на виїзд за кордон і досі зголосилися біля 200,000 осіб. Уряд З'єднаних Стейтів Америки рішений на всякі протизаходи, щоб не допустити до повторення хаосу, який стався за президента Джіммі Картера, що кубинські втікачі без дозволу американського Уряду, користаючись приватними й наймленими кораблями і човнами, фактично залили побережжя Флориди і у числі 125,000 поселились в ЗСА. Первісно, як відомо, уряд Картера плянував прийняття тільки від 3-5,000 кубинських втікачів, але потім не реаґував відповідно, щоб перешкодити масовому напливові кубинців серед яких було чимало злочинців, психічно хворих, гомосексуалістів та інших збочених елементів, що їх Кастро зумисне включав у число втікачів.

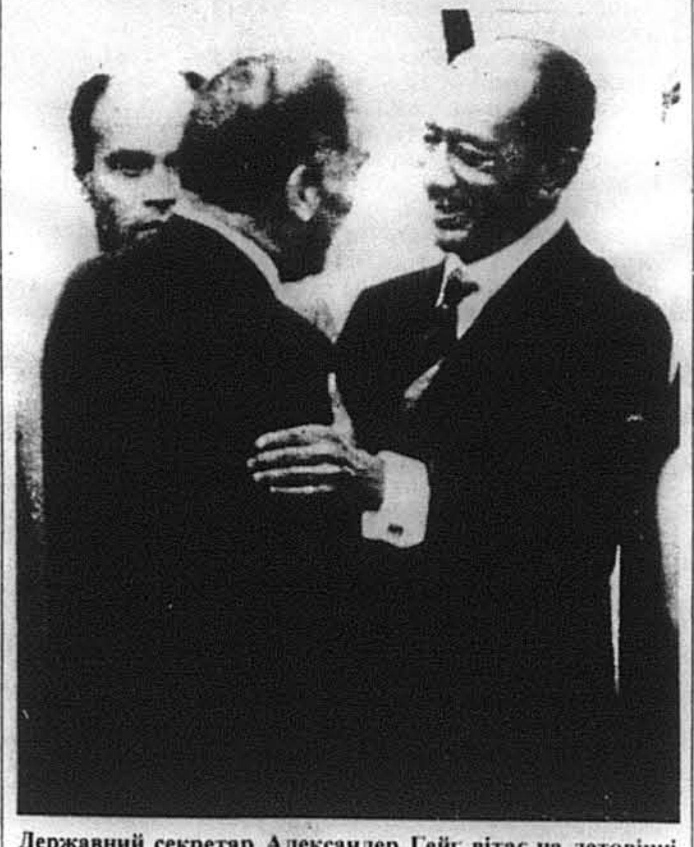
ПІДКОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАТІВ одобрила законопроєкт на підставі якого, якщо він буде затверджений обидвома палатами Конґресу, уряд матиме право продовжити на два місяці літній час, Як відомо, тепер літній час триває від кінця квітня до останньої неділі жовтня. Члени комісії пропонують пересунути літній час так, щоб він вже розпочався в першу неділю березня. Таким чином, кажуть члени комісії, американські громадяни зможуть заощадити принаймні 100,000 бочок нафти, збільшити оборот торговельних підприємств, зменшити злочинство і нещасливі випадки на шляхах ЗСА. Комісія плянує вже в недалекому майбутньому передати свої рекомендації Палаті Репрезентатів і Сенатові до розглядення і евентуального затвердження.

КОНТРОЛЬНА РАДА СТЕЙТУ Каліфорнії повідомила, що досі мешканці цього стейту внесли скарг на понад 4 мільйони долярів за шкоди спричинені примусовим зрошуванням овочевих дерев і ярини проти мух-шкідників Очевидно, деякі мешканці, — говориться у повідомленні контрольної стейтової ради, — зумисно використовують боротьбу стейтового уряду зі шкідниками і вносять неоправдані скарги, що мовляв, речовина, яку стейтові власті вживали для зрошування садів, викликає в них алергію та інші фізичні ускладнення. Інші подають, що плин знищив чи пошкодив їхній дім, автомобіль та інші речі.

В СУБОТУ, 1-ГО СЕРПНЯ Ц. Р., закінчився найдовший в історії страйк американських бейзболістів, який тривав 50 днів. Власники бейзболових дружин були змушені відкликати 580 заплянованих змагань і втратили великі суми грошей. Змагання правдоподібно розпічнуться вже 10-го серпня.

РЕЧНИКИ ПЕНТАГОНУ ПОВІДОМИЛИ, що Совєтський Союз позпочав процес модернізації кубинської армії і, в порозумінні з Фіделем Кастром, започаткував розбудову кубинської морської фльоти, доставивши Кубі перший військовий корабель-ракетоносець. Корабель з написами еспанською мовою, що вказує, що він був спеціяльно приготовлений для Куби, нещодавно виплив з Чорного моря в Середземне під кубинським прапором. Розвідча служба ЗСА слідкуватиме за дальшим збросненим розвитком на Кубі, щоб в майбутньому Уряд ЗСА міг зайняти до цього відповідне становище.

ПРЕЗИДЕНТ САДАТ ПРИБУВ ДО ВАШІНҐТОНУ

Державний секретар Александер Гейґ вітає на летовищі президента Єгипту Анвара ель-Садата.

Вашінґтон — На летовище летунської військової бази Ендрю в Мериленді прибув у вівторок, 4-го серпня, президент Єгипту Анвар ель-Садат. На летовищі зустрів його державний секретар Александер Гейґ. Президент Садат перебуватиме в ЗСА п'ять днів, в часі яких він відбуде зустрічі з президентом Роналдом Реґеном та з цілим рядом інших керівних державних діячів на чолі з секретарем Гейґом

Перед прибуттям до Вашінґтону президент Садат відвідав Велику Британію, де мав він вичерпні розмови з прем'єром Марґарет Тачер, міністром закордонних справ лордом Каррінґтоном та був на прийнятті у королеви. Ще перед відлетом з Каїра президент Садат з'ясував, які питання він буде в першу чергу порушувати в часі побуту в Вашінґтоні. Першим питанням у програмі його розмов буде, як це він подав, небезпека совєтського імперіялізму та аґресивної політики Москви на численних теренах. На думку президента Садата совєтська імперіялістична політика ввійшла в таку загрозливу й небезпечну стадію, що їй як найскоріше треба протиставитися. Для цього треба без проволоки організувати й консолідувати сили й засоби вільного світа.

На тлі цього загального положення президент Садат бачить скомпліковані справи Близького і Середнього і змагає до відповідної їхньої розв'язки. Президент Садат весловив велике задоволення з приводу осягнення перемир'я на Близькому сході та додав, що це перемир'я слід використати для дальших заходів. Для цього, на його думку, найкраще надаються устійнення договору в Кемп Дейвиді, який закінчив стан війни між Ізраїлем і Єгиптом, накреслив процедуру й час звільнення Ізраїлем Синайського півострова, який Ізраїль окупував у висліді шестиденної війни в 1967 році та започаткував процес надання автономії палестинським арабам, які проживають в границях Ізраїля. До тепер не було труднощів зі звільнюванням по черзі частин Синайського півострова, а навіть Ізраїль після додаткового домовлення з Єгиптом робив це перед реченцем, передбаченим в Кемп Дейвиді, зате справа автономії арабам в Ізраїлі натрапляє на великі ускладнення.

Переважаюча частина палестинців домагається самостійности для теренів, на яких араби творять більшість населення, і відкидає автономію. Палестинська Визвольна Організація має за собою більшість арабського населення в Палестині, а вона вимагає як найскоршого вилучення теренів замешкалих арабами зі складу Ізраїля і створення з них самостійної держави. Цю вимогу остентаційно підтримують всі арабські країни, але приватно деякі з них не скривають своїх застережень, що самостійна палестинська держава була б базою Совєтського Союзу і його підривних акцій на Близькому і Середньому Сході і таким чином загрогувала б мирові і устійненому ладові цього обширу.

Почалася конференція в справі морського права

Женева, Швайцарія. — Тут почалася нова конференція для скодифікування і узгіднення права морів. Такі конференції відбуваються від 1973 року, але дотепер вони не дали успіху. Совєтський делеґат Сємйон Козирев на одній з перших сесій тієї конференції гостро заатакував ЗСА та особисто президента Роналда Реґена.

Одною з причин непогоджень і конфліктів є питання морського дна. На морському дні нагромадилися колосальні запаси різних цінних руд і металів і постало питання, до кого вони належать. Індустрія ЗСА єдина в світі посідає технологічні засоби для видобуття тих багатств. Цілий ряд країн, а насамперед СССР і його сателіти, висувають вимогу, щоб американські фірми добували метали й руди з морського дна, але передавали їх, або прибутки з них до міжнародного фонду, спеціяльно створеного для тієї цілі. Американський промисел не погоджується на те, як з бизнесових так і з національнополітичних причин.

В конференції бере участь 150 народів, практично всі держави, які входять у склад ОН. Кожен з тих народів хотів би користати з морських багатств, але більшість з них не посідає ані фінансів для інвестування в ті ділянки промислу, ані технічних інструментів.

За президентури Джіммі Картера американські речники погодилися на цілий ряд уступок і на тій підставі зформульовано більшість з 444 артикулів, які творять цілість нового права морів. Одначе новий уряд президента Роналда Реґена висловив свої застереження відносно цілого ряду важливих питань, обнятих правом морів та доручив своїм делеґатам добитися відповідної ревізії.

УРЯД ПОЛЬЩІ ЗМІЦНЮЄ РОЛЮ ВІЙСЬКА

Варшава, Польща.— Незалежна профспілка „Солідарносьць", в порозумінні з місцевими відділами в поодиноких містах, організує страйки протесту проти браку харчових продуктів, раціонування деяких харчів, дорожнечі, поганої достави сільськогосподарських продуктів до поодиноких міст тощо.

Сотні автобусів, приватних авт, а навіть звичайних сільських возів вирушили в напрямі Варшави, щоб там взяти участь у заповідженому протесті проти браку харчів. Всі ці людські маси маршували під головну квартиру Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії і забудувань у яких приміщуються бюра уряду прем'єра ген. Войцєха Ярузельского.

Тим разом, як ніколи перед тим, на вулиці міста вийшли скріплені відділи поліції, яка стримувала автобуси, скеровувала їх в іншому напрямку, щоб таким чином розпорошити людські маси і не допустити до змасування великої кількости осіб під будинками ЦК ПОРП і уряду. Згідно з інформаціями пресового агентства Ройтерс, в цьому будинку день і ніч відбуваються розмови між Лєхом Валєнсою і його помічниками і урядовую делеґацією очолюваною заступником прем'єр-міністра Мєчиславом Раковским, метою яких, як ствердила пізніше урядова польська агенція, є перешкодити ґенеральному страйкові і не доцустити до евентуального зудару між страйкуючими робітниками і поліцією та військом.

Зміцнення військової чуйности і присутність збільшених відділів поліції на вулицях міст пояснюють західні дипломати тим, що уряд Ярузельського не хоче мовляв допустити до заколотів і дати новий атут в руки Совєтському Союзові, що „соціялістична система" в Польщі загрожена і її треба рятувати військовою інтервенцією Варшавського Пакту. Польські джерела кажуть, що партія постановила, у висліді розмови Ярузельського з військовою радою, збільшити ролю, польського війська у поборюванні страйків, які на думку урядових кіл ведуть до загального хаосу і цілком не спричиняються до покращання економічної ситуації.

Речник незалежної профспілки Януш Онишкевіч формально перестеріг, уряд, що насильне поборювання поліцією чи військом мирних демонстрацій може привести до ґенерального страйку у цілій країні і непередбачених наслідків не тільки в економії, але також в політичному житті Польщі. До цієї справи зайняв також становище сам Валєнса, який заявив кореспондентам, що до такої ситуації доводить сам уряд своєю впертістю і неуступчивістю. Він заповів що профспілка „Солідарносьць" робитиме все, що буде в її силах, щоб зломити цю впертість уряду, а тоді легше буде сісти за один стіл і говорити про практичні речі.

„Якщо вони (тобто уряд) не можуть розв'язати такої простої проблеми, як нагляд над мирною демонстрацією і ввесь час денервуються, то як вони можуть розв'язати більш складні проблеми господарського характеру", заявив Валєнса на пресовій конференції. Приватно деякі члени профспілки висловили думку, що протести можуть вихопитись з-під контролі керівників і тоді наступить хаос у цілій країні, що його тяжко буде опанувати. Валєнса натомність думає, що „Солідарносьць" контролює повністю ситуацію і немає чого побоюватись хаосу.

Політичні спостерігачі уважають, що ситуація у Польщі вступила у нову фазу.

ЗРОСТАЄ КРИТИКА ПОЛІТИКИ КАНЦЛЕРА ШМІДТА

Бонн, Західня Німеччина. — Зростаючі труднощі в економіці Західньої Німеччини та нефортунні потягнення у внутрішній і зовнішній політиці викликають щораз голоснішу критику канцлера Гельмута Шмідта Західньонімецька преса заговорила про можливість недалекої зміни на пості канцлера, а президент Бундесбанку, центральної банкової установи, Карл Отто Пель виступив публічно проти господарської політики канцлера.

Пель дав інтерв'ю в пресі, в якому критично висловився до проєкту державного бюджету, переданого парляментові урядом канцлера Шмідта та заперечив деякі твердження Шмідта, який основну причину недомагань західньонімецької економіки бачить у високій відсотковій стопі в ЗСА. Пель заперечив те твердження й заявив, що обниження відсоткової стопи в ЗСА не мусить викликати її обниження в Західній Німеччині та не можна в ній бачити головну причину послаблення темпа німецької господарки. У відсотковій стопі другої країни не можна шукати причин свого власного лиха, а „треба навести лад у власній хаті". Пель приєднався до американського погляду, що господарською небезпекою число один у сучасній ситуації є таки інфляція. Пель підкреслив, що коли б ЗСА не опанували своєї інфляції, то це малоб дуже неґативні наслідки на всю европейську економіку, зокрема на західньонімецьку. Пель також скритикував плян Шмідта піднести податки, наголошуючи, що це матиме неґативні наслідки на господарську активність, а не ті, які сподівається осягнути канцлер.

Соціялдемократична партія Шмідта висуває проєкт підвишки податкових тягарів радше з ідеологічних, як з господарських міркувань. Проти цього виступають представники партії Вільних Демократів, які є частиною привладної коаліції. Вільні демократи вже від довшого часу виявляють своє невдоволення політикою соціялдемократів і це дає підставу до калькуляцій, що вже недалекий той час, коли вони вийдуть з коаліції і тим спричинять упадок уряду. Надії на збільшення інвестиційних засобів шляхом піднесення податків з правила не дають сподіваних успіхів, бо ті фонди йдуть до покриття інших зобов'язань уряду, а в західньонімецькому випадку вони передбачені на піднесення суспільних виплат.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Ірану Абольгассан Бані-Садр, який далі вважає себе президентом і не визнає нового президента Мохаммеда Алі Раджая, обраного новими виборами, висловив намір перенестися з Франції до іншої країни. З цієї причини, що французький уряд заборонив йому будь-яку політичну діяльність, а власне це має бути головною ціллю його перебування за кордоном. Французьке міністерство закордонних справ заборонило йому всяку політичну діяльність і загрозило йому депортацією, якщо він цьому наказові не [illegible] уже почав шукати, яка країна прийняла б його без заборони вести політичну діяльність.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Тріюмф і труднощі Президента

Схвалення проєктів державного бюджету, а декілька тижнів після того обниження податків було для Президента і його політики не абияким тріюмфом. Великі розміри цього тріюмфу для багатьох, навіть з оточення президента Роналда Реґена, були несподіванкою. Але цей успіх має в собі також великі труднощі, зв'язані з дальшим розгортанням політики Президента на визначених ним, а Конгресом затверджених напрямках.

Свій успіх завдячує президент Реґен у першу чергу собі самому. Рішуче й послідовно, а в першу чергу принципово й невідступно він боронив основних положень своїх проєктів, допускаючи тільки основні зміни. І в цьому була частина його великої переконливости. Господарка ЗСА, не лише найбільш передова, але й найбільш динамічна в світі, знайшлася на такому пункті розвитку, що тільки нові й радикальні потягнення можуть дати їй поштовх до значнішого підйому. Довгі роки й десятки років зовсім природно наростали різні непродукційні елементи, які жили її коштом, не даючи в заміну нічого, або дуже мало. Таким чином суспільство й держава, виявляючи сповидний ріст, що відбивалося в рості державного бюджету й податків, на якому той бюджет опирався, в дійсності ані не кріпшали від того, ані не поширювали своїх можливостей.

З цього факту виростали вимоги Президента „зняти з плечей суспільства тягар держави". Але в цій самозрозумілій вимозі криється велика небезпека і велика трудність. У державі намножилося чимало непотрібних функцій і йдеться про усунення тих функцій, або про їхнє обмеження, а не про зменшення ваги, дійовости, чи значення держави і державного апарату. Держава ЗСА мусить бути постійно зміцнюваною й розбудовуваною, бо без цього вона ніколи не зможе закріпити за собою відповідного місця в укладі світових сил. Культура, економіка, наука й техніка мають свої ділянки, де вони відіграють свою велику й незаступиму ролю, але як їх не може заступити держава, так і вони не можуть заступити держави.

У сучасній ситуації протиставлення й протиборства західнього світу свободи й повного вияву народів і людей та світу російського імперіялізму, який намагається самостійні вияви народів на всіх ділянках життя заступити російським, а творчість одиниці заступити наказом згори монопартії, тобто групи людей, яка присвоює собі право думати за всіх, плянувати за всіх і рішати за всіх, — роля держави незаступима. Очевидно без суспільства, без збудження суспільних енерґій і повного їхнього використання державний апарат не впорався б з тими великими завданнями. І тому в економічному рішенні Президента „залишити якнайбільше матеріяльних засобів безпосередньо людині, а не передавати їх державі й бюрократії в формі податку" — міститься щось ширшого й загальнішого, а саме побудити й поширити ініціятиву одиниці й суспільної групи, створивши для них умови й можливости повнішого вияву, як це мало місце дотепер.

Найвиразнішою ілюстрацією до загальної державної політики президента Реґена є його розподіл фондів у державному бюджеті. Бюджет обнижено, але фонди в цьому обниженому бюджеті на державну оборону піднесено дуже високо. Державна оборона — це найважливіша функція держави і цю найважливішу функцію бачить Президент поширеною, а не поменшеною. А всі бюджетові скорочення торкали в першу чергу консумпційні видатки. Скорочувано фонди, ціллю яких було підтримувати силу спожиття одиниць і суспільних груп, а там, де вони мають підвищити їхню активність, творчість і продуктивність, там їх залишено мало заторкненими, або залишено прямо в руках громадянина, щоб він сам знайшов якнайкраще для них застосування.

Господарська політика Президента, відбита в державному бюджеті і в обнижці податків, має на меті створити більші інвестиційні можливості. Але використання цих можливостей залежить від двох незаступимих чинників: підприємців і робітника. Від їхнього зрозуміння, від їхньої постави залежатиме, чи передумови, створені політикою Президента, будуть використані. І тут ми натрапляємо чи не на найбільші труднощі.

Американський підприємець нашої доби не завжди стоїть на висоті завдання. Він шукає зиску і на те він має право. Але крім зиску господарська активність має ще й інші цілі перед собою. Та тих він не звик бачити. Так само робітничі юнії мають перед очима в першу чергу свої групові інтереси, залишаючи загальні потреби поза полем свого зору. Власне з ними Президент матиме чималі труднощі. Та найбільші труднощі його зустрінуть з боку ліберальних кіл, а в першу чергу їхнього лівого крила, які в свому доктринерстві нехтують державними інтересами, безпекою держави та її зміцненням і розбудовою.

К. Крупський

ПРОВАЛ ПОЛІТИКИ ДЕТАНТУ

Уживання французького терміну „детант" у значенні — поліпшити американсько-совєтські відносини, почалося у 1971 році.

Перші роки цього детанту, між іншим, позначилися пожвавленням т. зв. „культурного обміну", який до певної міри триває і досі. Як наслідок цього обміну деякі американські радіостанції почали, час від часу, включати у свої програми музику російських композиторів, які прославляють минуле „матушки" Росії. Ще й тепер, принагідно, можна почути фраґменти з опери „Борис Ґодунов", „Князь Ігор" та інші. А часом з радіоприймача у вільній Америці, залунає типовий басовий російський голос, або голос сопрано якоїсь примадонни Большого Театра в Москві. Часом почується як червоноармійський хор на „цілу пару" виконує всякі „каліночкі", „сольоночкі" і т. п., а мелодія популярної пісеньки з революційного часу до слів „ох, яблочко, куда котішса", вже майже адоптована в Америці і тут виконують її у прерізних обробках.

У ділянці журналістики детант дав декілька публікацій таких авторів, як: Леонід Брежнєв, Ґеорґій Жуков та інші. І хоч в останніх роках детант дуже охолов, то, проте, в американських журналах ще можна подибати статті совєтських авторів. Один совєтський автор у своїй статті надрукованій у літньому випуску журналу „Форейн Аффейрс" показав вдачу притаманну росіянинові, якому якщо подадуть палець — хапає за цілу руку.

Маємо на гадці статтю п. з. „Третій світ та американсько-совєтське змагання: „із совєтської точки зору". Автором статті є Генрі Трофименко — голова факультету науки міжнародної політики в Інституті американських і канадських студій при Академії наук СССР.

Стаття Трофименка займає 20 сторінок друку і тут автор, як ні один із совєтських авторів, розправляється з політикою „неоколоніялізму та імперіялізму ЗСА", що її нібито ЗСА ведуть супроти країн т. зв. третього світу, який творять країни на дорозі до розвитку.

На вступі статті Трофименко каже, що опінія відносно причин теперішньої нестабільности в світі – дуже різна. Американські теоретики уважають, що ця нестабільність постала в наслідок хаосу і неладу, викликаного процесом пристосування нових держав до світової дійсности і таким чином є немов болем їхнього росту. На їхню гадку, каже Трофименко, частиною причин є „підривна діяльність" соціялістичних країн.

Маркисти, — каже він, – інакше пояснюють причини цієї нестабільности. Вони починають своє тлумачення від процесу неоколоніялізму та аспірацій країн на дорозі до розвитку економічної і політичної незалежности. Америка хоч і не посідає колоній та сама шляхом революції визволилася від колоніяльного стану, то, проте, сьогодні Америка сама практикує неоколоніяльну політику. Американські інвестиції в країнах на дорозі до розвитку від 1945 до 1980 років, зросли вдесятеро. Вона зросли з 4-ох до 40 мільярдів долярів, а на протязі цього року економічна і мілітарна допомога цим країнам осягнула суму 200 мільярдів, але ця сума, — каже Трофименко, — повністю не відображує американської інфляції в країнах на дорозі до розвитку, бо, крім цього — є безліч інших різнорідних засобів, почавши від банкових кредитів та асисти в керівництві — до Корпусу Миру включно, якими ЗСА зміцнили свою позицію у країнах третього світу та замінили европейський колоніялізм — неоколоніялізмом доляра. ЗСА дослівно стали найвищим володарем широчезної зони, що творять країни на дорозі до розвитку. ЗСА диктують тим, на вигляд, незалежним країнам їхній економічний та політичний курс.

Від 1950 року, ЗСА, — в дальшому твердить автор статті", — спочатку непрямо а відтак прямо вмішалися в типово колоніялістичну війну, яка в розумінні американських лідерів, була визвольною війною проти комунізму, а наділі якраз у В'єтнамі комуністи боролися за національне визволення. Президент Джан Ф. Кеннеді розчарований невдачею операції у Свинячій затоці рішився на показову війну у В'єтнамі, із заміром на ширшу скалю експерименту, щоб за висловом Волтера Ліпмана спасти світ від революційних воєн і доказати, що війни без одобрення Америки є засуджені на невдачу. Президент Джансон і Ніксон, обидва продовжували цей експеримент, який,на їхню гадку, запроєктовано, щоб дати лекцію визвольному рухові довкола світу, а також дати таку лекцію „світовому комунізмові".

Тому невдача американської лекції, — пише Трофименко, — має не тільки льокальний, але й ґльобальний відгук. Народи країн на дорозі до розвитку бажають позбутися верховодства американського неоколоніялізму, але вони ще бояться американської потуги, хоч з лекції у В'єтнамі вони пізнали, що Америка, яка, хоч і не є паперовим тигром, однак, є сотворінням з яким можна справлятися.

Дуже скорочено ми згадали тільки дещо з критичних завваг Трофименка політики ЗСА. На сторінках цього

(Закінчення на стор. 3)

Леся Лисак-Тивонюк

Вивірка на вишні

Хто не знає симпатичної пісеньки, яка починається: „Голубка на вишні, голуб на черешні, скажи мені милий, що маєш на мислі"?... Про вивірку, яка вилізла на вишеньку за ґаражем, буде не романтична, але прозаїчна розповідь із щасливим закінченням. Бо хто в теперішніх часах любить читати понурі розповіді, які залишають посмак безнадійности?

Згадана вишенька за ґаражем Марти, має дещо сантиментальну історію. Її посадила у п'ятдесятих роках Мартина мама, коли вони,недавні „діпісти", а тепер „новоприбулі", купили вправді стару, але в доброму сусідстві" власну хату. У той час це було хіба сповнення найбільшої їхньої мрії — мати нарешті свій власний дах над головою! Вишеньку посадила мати з надією, що це буде мініятюрна пригадка колишніх квітучих садів, там, вдома. Ну, й приємно теж мати свої власні ягоди, бо людині завжди більше смакує те, що вона сама виростить, ніж те, що купить на базарі чи супермаркеті.

Якийсь час тривала маленька ідилія, що починалася чаром квітучих вишневих гілок — маленька вишенька була схожа на молоду в шлюбному вбранні — а відтак, на початку літа, зривалося червоні ягідки на вареники, компот, ба навіть дещо сушилося на узвар.

Та, мабуть, жадна ідилія довго не триває, бо мати, що посадила вишеньку, відійшла у вічність, а „дільниця добрих сусідів", перемінилася у лиху, зовсім лиху дільницю. Опанували її такі „сусіди", що й ворогові не бажати! І вишенька, що колись приносила дрібку радости, стала для осамітненої Марти ще однією турботою. Ще ягоди не доспіли, як кидалися на них підростки з „нового сусідства", ламали галуззя, толочили городчик біля вишні. Не дали їй скоштувати навіть однієї ягідки. По приході з праці, втомлена й сумна, заставала знищення, збирала поламані галузки, мовчки ковтала незаслужену прикрість. Та одного літа прийшло ще гірше: Марта була якраз вдома, і бачила як із сусіднього подвір'я вилізла на дах її ґаражу ціла гурма підростків і почала ламати вишеньку. Марта закричала: „Що ви робите"? У відповідь пролунав глузливий реґіт й огидні, непристойні слова під її адресою. У наступній хвилині сталося те, чого приголомшена Марта не сподівалася: напасники почали знимати з ґаражу дах, і жбурляти великими куснями на Марту.

Цього було вже забагато. Марта побігла до телефону, покликала поліцію. Заки поліція прибула на місце, дах був вже знищений. Марта мовчки ковтала сльози: якраз рік тому вона заплатила за новий, тепер зруйнований, дах! Поліціянти поглянули байдуже, бо напасники вже зникли, один з них кинув „добру раду": „Пані, продайте цю хату й замешкайте в апартаментному будинку за містом".

Ах, як то легко давати так звані добрі ради! Що могли знати поліціянти, які тільки виконували свою, нелегку зрештою, службу, про колосальний вклад зусиль, труду, праці й грошей, які перемінили стару хату у рідний покійній матері й Марті дім? Затишний дім, який був немов їхньою твердинею. Що вони могли знати про щасливі переживання й спомини, пов'язані з цим домом? Що вони могли знати про ментальність Марти, яка сягала корінням у прив'язаність її селянських предків до свого клаптика землі, до свого власного даху над головою? Та хіба мусіли знати, що „продати" в цій дільниці хату — означало б віддати її за безцін, залишитися без жадних засобів на майбутнє.

Пару вибитих вікон було наступного дня відплатою за те, що Марта насмілилася покликати поліцію. Але й цю прикрість й грошову втрату, Марта переболіла. Залишився тільки острах, що наступного літа невинна вишенька знов стане причиною біди... Вирішила запобігти цьому. Наступного літа, коли вишні були ще зовсім зелені, попросила знайомого, щоб за заплатою зірвав їх усі, заки доспіють, бо її здоров'я не дозволяє їй лізти на високу драбину. Знайомий глянув на неї здивовано: „Ви серйозно? Такого я ще не чував, щоб зривати зелені ягоди!"

Марта пояснила, в чому справа, і знов почула „добру раду": „Зрубайте вишню і клопіт минеться!"

Зрубати дерево, яке посадила покійна мати? Невинне дерево, яке було мініятюркою квітучих садів на рідній землі?

Марта мовчки відійшла від знайомого, бо слова були зайві. Хіба ж він її міг зрозуміти? Вирішила ждати на нову напасть, нову моральну й матеріяльну кривду...

Та коли вишні почали дозрівати, запримітила, що якось немає гурми підростків на сусідському подвір'ю. Дізналася, що вони випровадилися і хата стоїть пусткою. „Але можуть найтися інші, які зроблять те саме", — журилася нишком. проте, коли приходила з праці, запримічувала, що ягід меншає, хоч і нема найменших слідів знищення. Одного дня загадка вияснилася: крізь вікно Марта побачила на гілках вивірку, яка зі смаком заїдала ягоди. Для втомленої журбою жінки це був найкращий від років вид. Хотілось закликати: „Дякую тобі, мила вивірочко, за допомогу! Їж на здоров'я, бо ти голодна, ти не обкидаєш мене лайкою, не руйнуєш дах!"

Вивірка на вишні стала вмить ще милішою від романтичної голубки із давньої пісні.

А. Власенко-Бойцун

ДО 60-РІЧЧЯ УВУ

Цього року відзначуємо шістдесятий рік існування УВУ, який протягом того часу розвинув освітню і наукову діяльність і служив сотням молодих і старших студентів у здобуванні чи поширюванні їхньої освіти. Український Вільний Університет, основано в січні 1921 року, а вже восени того ж року його перенесено до Праги, де університет отримав правну і матеріяльну допомогу від уряду новоствореної Чехо-Словаччини, в якій жило тоді багато українських еміґрантів, про що свідчить величезна фреквенція студентів (понад 700) на двох факультетах філологічному і правничому в роках 1921-1930. В першому десятилітті УВУ професорська колегія складалась із видатних колишніх професорів австрійських і російських університетів, а згодом поповнювалась бо до неї прибували і абсольвенти УВУ. Першим ректором був усім відомий проф. Олександер Колесса.

Найбільше значення УВУ в цьому що його програма достосована до потреб українського національного розвитку і до потреб української еміґрації. А його видавнича діяльність стоїть на сторожі правди про Україну, поборюючи фальшування, яке проводиться постійно з наказу Москви в усіх ділянках українознавчих видань СССР.

Після Другої світової війни, у 1945 році осідком УВУ став Мюнхен, де не зважаючи на важкі матеріяльні обставини при допомозі світової еміґрації та відданости професорів та студентів, наш університет розвинув і поширив свою діяльність. Число викладачів на обох університетах дійшло до 80, між ними такі визначні, як: М. Василів, Г. Ващенко, В. Державин, В. Доманицький, П. Зайцев, Б. Крушельницький, З. Кузеля, О. Кульчицький, П. Курінний, І. Мірчук, Ю. Панейко, Н. Полонська-Василенко, І. Раковський, В. Щербаківський, О. Юрченко — всі ті які відійшли у вічність та й ті, які тепер несуть відповідальність за плекання і тяглість української науки. Український Вільний Університет протягом довгих повоєнних років був єдиним науковим центром на Заході, тому численні українські науковці світової слави підтримували рідний університет, поки не зайняли постів у чужих університетах, або зорганізували українознавчі студії при університетах у ЗСА, Канаді й Австралії, що, очевидно, також сприяє розвиткові української науки у вільних країнах світу. Але Український Вільний Університет не втратив свого значення, саме він постачає аспірантів, що здобувають свої маґістерські, чи докторські дипломи і використовують їх в університетах ЗСА, Канади і Австралії, де живуть і працюють. Багато з них здобули собі належне признання як, наприклад, проф. Володимир Жила, якому присвячено одинадцятий том порівняльної літератури в Тексас Тек університеті. Тому прикро слухати, коли деякі українські вчені легковажать чи обезцінюють абсольвентів УВУ, наукова бо праця не залежить від того, хто який університет закінчив, а від індивідуальних спосібностей і працездатности даної людини.

Навпаки, саме алюмни УВУ з 1960 і 1970 років провели велику інформаційну роботу в своїх університетах і зневтралізували у великій мірі проросійські впливи у численних американських університетах і коледжах, ведучи курси української мови та поширюючи бібліотеки українськими підручниками, словниками й енциклопедіями тощо.

Ми зумисне згадали про впливи УВУ через своїх випускників, щоб підкреслити, що всі алюмни УВУ працюють не лише для заробітку і в користь університету, який їх затруднює, але також в користь української науки, бо подають правдиві дані про українську історію, літературу чи науку, чого не всилі доконати абсольвенти інших чужих університетів, бо прямо не мають відповідного знання про Україну.

Поруч того посереднього впливу на знання чужинців про Україну, тепер студентів, а в майбутньому викладачів і політиків, які вже знатимуть нефальшовані факти про Східню Европу, УВУ видав за час свого існування 110 книжок, що сповнюють призначене завдання і серед своїх і серед чужих. До найважливіших видань УВУ в останніх роках належить: збірник на пошану Ю. Шевельова (48 авторів і цінна бібліографія його творів), зошити української діяктеології проф. О. Горбача, історичні праці проф. Полонської-Василенко; праця проф. Л. Окіншевича про устрій Козацької Держави; синтетична праця про спадщину проф. П. Курінного, монографії докторів 1960-их років та інші. (Гляди „Індекс Лексікорум 1921-1981".

На курсах УВУ зустрічається наша студентська молодь усієї діяспори та має змогу користати з викладів 80-ти професорів, які рівночасно є професорами інших університетів у різних країнах. Який ще університет може ґарантувати своїм студентам таку різноманітність і досвід, таку широку базу сходознавчих студій в тому і українських насвітлених по-своєму. Також професорський штаб УВУ має змогу кожного року конфронтувати свої спостереження, ділитися своїм досвідом та вирішувати теми курсів на наступний рік і подавати слухачам те, що в даному часі стає найважливішим. Крім

(Закінчення на стор. 3)

ДО РОСІЙСЬКО— УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

II

На запрошення Українського Наукового Інституту при Гарвардському Університеті (УНІГУ) взяти участь у конференції у справах російсько-українських відносин у Торонто, Александр Солженіцин відповів відкритим листом до УНІГУ та заявою, що були надруковані у російському щоденнику „Новоє Русскоє Слово" ч. 25,541 з 21-го червня цього року. Поміщуємо ці лист і заяву, для інформації наших читачів, в українському перекладі Ярослава Савки. На лист і заяву А. Солженіцина відгукнувся Святослав Караванський відкритим листом, що його надрукувало „Новоє Руссоє Слово" (ч. 25,571 з 16-го липня), який теж поміщуємо в перекладі на українську мову автора листа. — Ред.

Влітку 1980 року в Баффало, на українському мітінгу в „Тижні Поневолених Націй" провідний оратор розвинув це так: „Солженіцин байдужий до поневолених народів, він хворий, потребує лікування (гарне совєтське формулювання!). Комунізм — це міт! — проголошує він. — Ввесь світ хочуть загарбати не комуністи, а росіяни (народжуваність яких підірвана нижче критичного рівня, мільйонові маси бідують від голоду, а визнавці релігійної і національної свідомости запроторюються у в'язницю).

Ці настирливі проголошення, що „комунізм — міт", можуть лише всіх нас зробити рабами на п'ятьох континентах і на 10 поколінь услід. Виявляється, немає потреби протверезувати Америку про світовий комунізм, бо і самої проблеми нема.

Так, панове, в такій атмосфері, в такому засліпленні — нічого не можна обміркувати, і безплідні будуть всякі діялоги і конференції. Тривка аналіза сучасности і майбутньости може базуватися тільки на розумінні того, що комунізм є злом міжнародним, історичним і метафізичним, а не московським. (І всілякий соціялістичний аспект — завжди прикриває і злагіднює злочинну необоротність комунізму).

Слухаєш цих самовпевнених напасників і дивуєшся: чи ж справді, вони зараховують себе до християн? Але сіяння ненависти поміж народами — не доведе до добра жадну сторону. Взаємна доброзичливість повинна випереджувати і перевищувати всяку гостроту доказів. Ніякої постановки ніякого національного питання не можна визнати поза принципом самообмеження і розкаяння.

Мені особливо боляче від такої лютої нетерпимости при обмірковуванні російсько-українського питання (згубної для обидвох націй і корисної тільки для їх ворогів), що я сам — змішаного російсько-українського походження і виріс в сумісному впливові цих двох культур, і ніколи не бачив і не бачу антагонізму поміж ними. Мені не раз доводилося і писати, і публічно говорити про Україну та її нарід, про трагедію українського голоду, у мене немало давніх друзів в Україні, я завжди знав терпіння російські і терпіння українські в одному ряді підкомуністичних терпінь. У моєму сердечному почуванні нема місця для російсько-українського конфлікту, а якщо, спаси нас. Боже, дійшло б до краю, можу сказати: ніколи, ні при будь-яких обставинах, ні сам я не піду, ні своїх синів не пущу на російсько-українську сутичку, хоч би як нас до неї тягнули безумні голови.

Але в товщі населення, щоденно терпячого від комунізму,нема взаємної нетерпимости, всі питання сприймаються і глибше, і більш відповідально. І наші взаємні проблеми XX століття не вирішуються єдино тим, що колись одна наша вітка потрапила під володіння татарське, а друга під польське; або виясненням, хто ж то був Ілля Муромець на службі в Києві — росіянин чи українець.

Російсько-український діялог не може йти лише по одній лінії різниць і розривів, але й — по лінії трудної до заперечення спільности. Із терпінь і національних болів наших народів (всіх народів Східньої Европи) треба вміти видобути не досвід незгод, а досвід єдности. Шість років тому я вже пробував висловити це у зверненні до страсбурзької конференції народів, поневолених комунізмом, а тепер долучую доповнення до нього і прошу Вас також оприлюднити на вашій конференції.

Ось — все, що я міг би сказати в пропонованій Вами дискусії.

Цей лист я уважаю відкритим.

З найкращими побажаннями,

А. Солженіцин

Квітень 1981

КОНФЕРЕНЦІЯ НАРОДІВ, ПОНЕВОЛЕНИХ КОМУНІЗМОМ

Пересилаю мою дружню підтримку вашій спробі висловити спільний голос Східньої Европи в парляментарному центрі Західньої, ще зберігаючої свою хитку свободу. Єдність народів Східньої Европи, — можливо, остання надія цього континенту. Західній світ, що ще не завалився, у своїй устояній зарозумілості не помічає, як опускається і опускається він з усіх ступенів реальної сили та розумового впливу, стаючи провінційним кутом плянети. Ось уже й голоси Східньої Азії долучилися до голосів Східньої Европи,— але світ, не зазнавши глибини страждань, — глухий, доки удари того знищення не вразять його самого на смерть.

Ми з вами знаємо, що комунізм не є будь-чий національний винахід, але органічна ґанґрена, що заливає все людство.

(Продовження буде)

Провал політики...

(Продовження зі стор. 2)

дуже престижевого американського журналу Трофименко висловлює багато більше закидів в сторону ЗСА. Він каже, що ЗСА заохочують країни третього світу до мілітаризму і з цього виходить, що американські генерали, „а головно ті, які тепер стали політиками" (зовсім ясно, що Трофименко має на гадці державного секретаря Гейга), не зробили висновку з невдачі у В'єтнамі.

Вашінґтон, — каже Трофименко, — не підходив чесно до договорів, як торговельних так і мілітарних, заключених із Совєтським Союзом. Договір САЛТ І, заключений в травні 1972 року, Америка намагалася використати для своєї перемоги і тому договір САЛТ II натрапив на труднощі.

Трофименко пише, що Совєтський Союз завжди виказував і виказує зрозуміння до аспірацій країн третього світу. Уряд Совєтського Союзу сприяв і сприяє змаганням цих народів до економічної і національної незалежности. Совєтський Союз зовсім безкорисно виявив допомогу таким країнам як Ґвінея (Бісау), Мозамбік та Анґола, щоб вони могли звільнитися від колоніялізму Португалії. Подібну безкорисну допомогу виявив Совєтський Союз іншим країнам, а між ними, Етіопії та Афганістанові.

Останню частину статті Трофименко починає таким абзацом: „Чи може якийсь „код поведінки" Совєтського Союзу і ЗСА відносно третього світу, зменшити їхню конфронтацію міжнародного маштабу? Якщо це має означати встановлення сфер впливів чи сфер спеціяльного значіння, то такий „код" несприятливий для Совєтського Союзу. З другого боку, якщо б той „код" означав кращі взаємини з країнами на дорозі до розвитку, згідними із загально визнаними нормами міжнародного права, тоді Совєтський Союз зовсім готовий і згідний підпорядкуватися, але такі норми обов'язково повинні включати визнання права кожного народу керувати своїми справами, а також зобов'язання шанувати суверенітет кожної держави на її природні ресурси, як теж готовість шанувати їхнє право належати до такого політичного бльоку, який вони собі виберуть".

Для нас, що добре знаємо стиль совєтської діялектики, наведені слова у світлі совєтської дійсности, це страшенно єхидне лицемірство і тому зразу після перечитання статті Трофименка, постає питання: Яка ціль спонукала редакторів такого поважного журналу робити таку принижуючу прислугу совєтській пропаганді?

Ми віримо в демократію, але використовування демократії для прислуг тим, хто змагає до знищення демократії — дуже небезпечне для самої демократії.

Як знаємо, Америка не поневолює ніякого народу. В самій Америці еміґранти з усіх-усюдів свобідно можуть плекати свою мову і культуру, а Москва жорстоко русифікує народи совєтської імперії. Тих хто намагається зберігати свою мову і культуру, московські шовіністи саджають по тюрмах і „психушках".

Чи надрукував би котрийсь совєтський журнал не закид, а правду про те, що робить Москва з народами її імперії. Трофименко у його статті стосує політику „ловіть злодія" і тому велика шкода, що редактори журналу „Форейн Аффейрс" не знають, або чомусь не хочуть знати цього.

Не можемо не згадати також цього, що стаття Трофименка надрукована зараз після першої статті п. з. „Етнічні групи і закордонна політика", автором якої є сенатор стейту Мериленд, Чарлз Метаяс. Обговорюючи проблему т. зв. лаббіс, творених більшими етнічними групами та їхнього впливу на американські законодавчі палати, сенатор Метаяс зневажливо представляє закон про Тиждень Поневолених Націй. Не знаємо, чи це збіг обставин — чи свідомо сенатор робить добру прислугу, але, на жаль, тим, що гноблять і кривдять цілі народи Можна дійти до припущення, що сенатор Метаяс не здає собі справи з того, що ці, тепер поневолені народи є єдиним чинником, який може розвалити теперішню московську імперію. Ціль Трофименка — нам зрозуміла, бо він є невільником традиційного російського імперіялізму, але прислугу Москві з боку американського сенатора — годі збагнути. Виходить, що навіть деякі сенатори живуть виключно в сьогоднішньому часі, зовсім іґнорують минувшину, а з цим не мають уяви про майбутнє.

До 60-річчя УВУ

(Продовження зі стор. 2)

цього на курсах УВУ не лише заокруглюються українські студії наших студентів, вони поглиблюються і кристалізуються, набирають однакового характеру, неначе це було б у своїй державі, тому вже після першого курсу студенти мають почуття спільноти, почуття єднання і бажання співпраці.

УВУ, як самостійна інституція із власною назвою, самостійницькими ідеями та глибоким патріотизмом, зуміла нав'язати зв'язки з чужими університетами і науковими колами, щоб познайомити чужинців із своєю наукою і своїми цілями. За старанням покійного проф. Олександра Кульчицького УВУ нав'язав тісну співпрацю із Сорбонським університетом, де видано книжку про Григорія Сковороду в французькій мові, а ректор Володимир Янів співпрацює з німецькими й австрійськими університетами. УВУ за допомогою своїх абсольвентів входить у контакти з іншими університетами (відомий Мічіґенський і Тексаський проєкт), в яких студенти цих університетів мали змогу студіювати на курсах УВУ та одержати кредити.

Одначе найважливішим потенціялом УВУ є його стабільність, уже 60 років.

Кожний, хто цікавиться українською наукою, той знає про дорібок і матеріяльні труднощі УВУ, з якими наш університет бореться від самого початку свого існування. Можна сподіватися, що в цьому ювілейному році українська спільнота допоможе йому не лише признанням і ювілеєм, але також і матеріяльно, що повинно бути на першому місці її громадських обов'язків і дотацій.

На Ведмежих горах

Ведмедів ми там побачили, що правда за залізною огорожею і видимо змучених гарячим сонцем, як також всяку іншу звірину в розлогім звіринці. Там же і ботанічний город та історичний музей, де цікаво показана облога місцевого форту англійцями. Можна скупатися побіч у великому басейні. Можна підкріпитися та погасити спрагу у просторій кафетерії. Але головне — прегарний вид на ріку Гадсон, свіже повітря серед лісистих гір, озеро, над яким ми посиділи в тіні дерев. І все це не цілих дві години їзди автобусом з Ню Йорку — у стейтовім парку Бер Мавнтен.

Прогулянку зорганізував наш рухливий голова секції сеньйорів при нюйоркськім відділі Товариства „Самопоміч" д-р Микола Шпитко. Виїздимо в 9-ій вранці вигідним, охолодженим автобусом, котрий дає нашій секції час від часу безкоштовно міський уряд із фондів що їх має до диспозиції для допомоги та для уприємнення життя старших громадян міста Ню Йорку.

Всі групи сеньйорів в Ню Йорку користають з тих фондів, але найменше — українська група з власної вини. Бо хоч членами нюйоркського відділу „Самопоміч" є понад 700 сеньйорів, то з них тільки біля 10 відсотків беруть деяку участь у діяльності секції сеньйорів. Навіть у цьому безкоштовному автобусі були ще вільні місця. Однак, декотрі члени чомусь воліли пересидіти той гарний липневий день у міських мурах.

Повертаємося підвечір відсвіжені та вдоволені, що провели так гарно день серед гірської природи. Заповіджена в радіо злива захоплює нас аж під час їзди автобусом. По дорозі плянуємо ще дальші прогулянки перед закінченням літнього сезону. Може, до водоспадів Ніяґари, а може в інші сторони. Про час і місце буде своєчасно повідомлення в домівці „Самопомочі".

А там вже зближається осінь, час пожвавити діяльність секції сеньйорів. Можливості великі, та чи знайдеться серед тої великої, але, на жаль, такої незацікавленої маси наших сеньйорів якась більша група активних членів для переведення в життя плянів та використання можливостей?

Р.Р.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ТЕНІСОВІ ТА ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

в днях 4, 5, 6 і 7-го вересня 1981 року

на кортах „СОЮЗІВКИ"

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за індивідуальні першості

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ і КАНАДИ на рік 1980

І ЗА ЧАШІ

УНСОЮЗУ, „СОЮЗІВКИ", „СВОБОДИ" „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" і п-ні МАРІЇ ДУШНИК

в поодинокій грі:

ЖІНОК І ЖІНОК (35 р. і вище), ЧОЛОВІКІВ, МОЛ., СЕНЬЙОРІВ (35-44), СЕНЬЙОРІВ (45 і 55 р.), ЮНАЧОК, ЮНАКІВ (18, 16, 14, 12 і нижче р.)

Зголошення до змагань враз із вписовим по **$10.00 приймає:**

UNA ESTATE SOYUZIVKA
c/o Anya Dydyk
Kerhonkson, N. Y. 12446

до 26-го серпня 1981 р. Зголошення одержані після 26-го серпня, не будуть взяті до уваги турніровою комісією.

ПОРЯДОК ЗМАГАНЬ:

П'ЯТНИЦЯ, 4 ВЕРЕСНЯ — год. 1:00 по пол. на Союзівці: елімінаційна рунда чоловіків. Змагуни, які мусять змагатись в цій рунді одержать окреме повідомлення від проводу турніру до **середи, 26-го серпня.**

СУБОТА, 5 ВЕРЕСНЯ — год. 8:30 рано на Союзівці: 1-ша рунда юначок (всі групи), сеньйорів (35 р. і 45 р.) та жінок. Год. 8:30 рано в Ню Полц: 1-ша рунда чоловіків. Год. 10:30 на Союзівці: 1-ша рунда юнаків (всі групи) год. 10:30 в Ню Полц: турнір переможених. Год. 3:30 по пол. на Союзівці: 1-ша рунда сеньйорів (55 р.).

Час та місце дальших змагань назначить провідник змагань Р. Ракочий ст.

Змагуни групи чоловіків, вильосовані до елімінаційної рунди на п'ятницю, які не зможуть приїхати в цей день, як рівнож ті, що відпадуть в елімінаційних, можуть змагатись в групі переможених.

З уваги на короткий час турніру та велике число учасників, змагуни можуть голоситись тільки до одної конкуренції, яку зазначать точно на реєстраційнім листку.

на басейні „СОЮЗІВКИ"

СУБОТА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1981 року, о год. 11-ій вранці

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за ПЕРШОСТІ УСЦАК-у, за ЧАШУ УНСоюзу, у ДРУЖИННОМУ ТОЧКУВАННІ та за ТРОФЕЇ І НАГОРОДИ УНСоюзу

у слідуючих конкуренціях для хлопців і дівчат:

8-10 — 11-12 років

25 м. — довільним
50 м. — довільним
25 м. — горілиць
25 м. — грудним
4 x 25 м. гінці — довільним

13-14 років

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
100 м. — змінним
4 x 50 м. гінці — довільним

15 років і вище

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
50 м. — метеликом
100 м. — змінним
4 x 50 м. гінці — змінним

Змагуни (-ки) можуть брати участь у 3-ох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях.

Зголошення до змагань приймається в суботу, 5-го вересня, від години 9:30 рано над басейном. Вписове $2.00 від особи.

Провід змагань: РОМАН СЛИЖ, ОЛЕСЬ НАПОРА, ЮРІЙ ГРАБ, ЯРОСЛАВ РУБЕЛЬ, ХРИСТИНА КУШНІР.

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

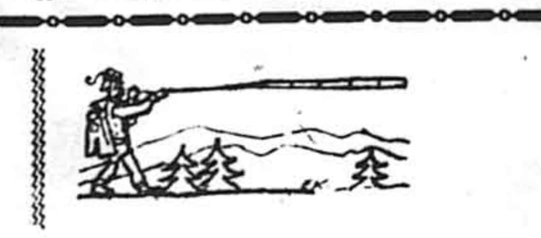
ЗМАГАННЯ ПРИСВЯЧЕНІ 70-РІЧЧЮ ЗАСНУВАННЯ С. Т. „УКРАЇНА" у ЛЬВОВІ

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК — ДЛЯ ТЕНІСУ ТІЛЬКИ

ПРОСИМО ВИТЯТИ ТА ВИСЛАТИ РАЗОМ З ОПЛАТОЮ $10.00
(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище: ----------
2. Адреса (по-англійськи): ----------
3. Телефон: ----------
4. Дата народження ----------
5. Конкуренція та група в якій змагун хоче брати участь: ----------
6. Клюбова приналежність; ----------

Чеки виставляти на: KLK, American Ukrainian Sports Club.

КУРСИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

ВІДБУДУТЬСЯ

на СОЮЗІВЦІ
16-30-го серпня 1981 року

Викладатимуть:

- **Мистець вишиття та текстильних виробів, АННА ПАЩАК-ДЕНИСИК**
- **Відомий фільмовий продуцент СЛАВКО НОВИЦЬКИЙ**
- **Писанкарка і мисткиня НАДЯ НОВИЦЬКА**
- **Артистка українського лялькового театру СОНЯ ҐУРАЛЬ**
- **Інструктор українського народного танку ОЛЕНА ОПРИСКО**

Доповідатимуть:

- **Мистець ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ**
- **Професор мистецтва ЯРОСЛАВ ЛЕШКО**
- **Фільмовий продуцент ГАЛЯ КУЧМІЙ**

Бажаючих взяти участь, просимо голоситися до Управи Союзівки.

SOYUZIVKA
Ukrainian National Association Estate
Foordemoore Rd., Kerhonkson, N.Y. 12446
Tel.: (914) 626-5641

Ділимося сумною вісткою, що 4-го серпня 1981 року відійшов у Вічність, на 78-му році життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

ПЕТРО ЯНІВ

ПАНАХИДА у четвер, 6-го серпня 1981 р., у похоронному заведенні Union Funeral Home — Lytwyn and Lytwyn, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН у п'ятницю, 7-го серпня 1981 р., о год. 9:30 ранку, з церкви св. Івана Хрестителя, на цвинтар Hollywood Memorial Park, Union, N.J.

В глибокому смутку:

ЛІНДА — дружина
МАРКО — син
МАРІЯ ЧЕСЛЯ — сестра в Україні

На свіжу могилу

сл. п. Володимира Бакальця

складає 25.00 долярів на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Стефанія ШИПУЛА

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Володимира Лесика

на СОБОР СВ. РОДИНИ у Вашінґтоні складають 100.00 долярів

Володимира і Степан СЛИВОЦЬКІ

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 28-го липня 1981 р. в Дітройті, Миш., упокоїлася в Бозі

бл. п.

ІРИНА ВЕЛИЧКОВСЬКА з КИСІЛЕВСЬКИХ

вдова по священику, проживши 89 літ.

ПОХОРОН відбувся 31-го липня 1981 р. з української католицької церкви Непорочного Зачаття в Дітройті на Mount Olivet **цвинтар.**

У безмежному горю:

діти:
МАРУСЯ з родиною
БОГДАН
МИРОСЛАВА з родиною
КОСТЬ з родиною
Внуки і Правнуки
брати: о. ЯРОСЛАВ, ЮРІЙ
сестра — МАРУСЯ
і родина ВЕЛИЧКОВСЬКИХ та КИСІЛЕВСЬКИХ

Дня 1-го липня 1981 р., по довгій і важкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі, на 68-му році трудолюбивого життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

ІВАН ЩУДЛО

Похоронено Покійного із парохіяльного храму Святого Покрова Богоматері при 97-ій Авені і 87-ій вул. в Озон Парку на епархіяльному кладовищі Св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й. дня 4-го липня ц. р.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПІСЛЯ СМЕРТИ ПОКІЙНОГО буде відслужена в Парохіяльному Храмі в неділю, дня 9-го серпня б. р., о год. 10-ій ранку

Про молитви за упокій Душі Покійного просять:

ТЕКЛЯ — дружина
РОЗАЛІЯ ГОШВА — сестра в Україні
ДМИТРО, МИКОЛА І ПЕТРО — брати в Бельгії і Україні
Ближча і дальша Рідня в Канаді, Бельгії і в Україні

З уваги на постійний зріст коштів друку, а зокрема в останніх часах на підвищення поштових оплат, Видавництво „Свобода" змушене зменшити число гратісових газет.

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„СВОБОДИ" ☐ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....

На зміну адреси проситься **ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ 50¢**

Пам'яті Йосифа Литвина

Св.п. Йосиф Литвин

У середу, 22-го квітня цього року, перестало битися серце на 85 році життя доброго і примірного нашого громадянина св.п. Йосифа Литвина.

Йосиф Литвин народився 23-го серпня 1896 року в селі Глибоке, повіт Самбір, Західна Україна. До Америки прибув у 1913 році до своїх односельчан в МекКіз Ракс, Па., Пітсбурґ. Пошукуючи за працею невдовзі виїхав до Міннеаполісу, але не знайшовши відповідної праці, вернувся до пітсбурґщини і настало поселився в місті Ембридж. Одружився з гарною дівчиною Анною Ґерою, з якою щасливо прожив коло 49 років.

Все своє життя в Америці св.п. Й.Литвин присвятив своїй церкві й українській громаді. Він був ревним парохіянином української католицької церкви свв. апостолів Петра і Павла в Ембридж, належав до Братства св. Василія 161-ий Відділ УНСоюзу, в котрім щиро і сумлінно працював як рекордовий секретар дванадцять років.

Кілька разів був вибраний делеґатом на Конвенції Українського Народного Союзу. За часів існування філії УККА на Західню Пенсильванію, багато натрудився, а також у Відділі УККА в Ембридж, збираючи поважні суми на Народний Фонд, на пам'ятник Тараса Шевченка в Вашінґтоні і на різні народні цілі і потреби. Св.п. Йосиф стримів до того, щоб українська громада в Ембриджі виступала в громадських справах, як одна нероздільна родина.

Св.п. Литвин організував і брав участь в усіх національних святах, маніфестаціях і концертах, які відбувалися в Пітсбурзі і Ембриджі.

Покійний залишив у великому смутку дружину Анну, брата Мирослава в Україні, і чотирьох племінників в Мініаполісі, Мін.

Похоронено небіжчика 25-го квітня з української католицької церкви, до котрої він належав все своє життя, на парохіяльному цвинтарі. У похороні взяло участь велике число людей із обох українських церков, а також був присутній посадник міста Володимир Панек.

Після похорону в церковній залі відбулися поминки, на яких слово про покійного виголосили його друг Михайло Комічак, управитель української радіопрограми, і Яків Лисяк. У пам'ять св.п. Й.Литвина присутні склали пожертви на українську радіопрограму.

Т.Г.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЩОБИ СЛАВА НЕ ПРОПАЛА

Величаво й достойно пройшли святкування 70-річчя СТ „Україна" Львів, якому присвячуються в цьому році усі великі спортові змагання й турніри УСЦАК. Щоби слава не пропала, з нагоди цих святкувань хочу пригадати молодшому спортовому поколінню, що саме тепер припадає ювілей не менш славного в історії українського спорту Українського Спортового Союзу, централя якого була у Львові.

Спочатку УСС об'єднував кілька українських спортових товариств і клюбів у Львові, але з бігом часу до тієї спортової Централі ввійшли численні наші спортові осередки з різних міст, містечок і сіл усієї Галичини. Між ними були: „Тризуб"—Богданівка, „Мета"—Личаків, „Чорноморці"—Замарстинів, „Сокіл"—Городецька, УРСК, УСК, „Дніпро", „Хуртовина"—Комарно, „Сокіл"—Бібрка, „Буревій"-Левандівка, „Буйтур"—Сигнівка, „Комета", „Ватра"—Дрогобич, „Підгір'я"—Борислав, „Русалка"—Золочів й інші.

В екзекутиві УСС між іншими працювали такі відомі в нашому спорті діячи, як Процінський, Рак та багато інших. УСС мав своїх кваліфікованих суддів, усі змагуни були формально зареєстровані, виходив спортовий журнал „Спортові Вісті". У 1931-38 роках УСС поширив свою діяльність у різних ділянках спорту на всі міста та багато сіл окупованої Польщею Галичини, яку поділено на дві зони: Північ-Схід і Південь-Захід.

Пригадаю собі півфінальні змагання копаного м'яча зони Південь-Захід в 1935 році у Станиславові (тепер Івано-Франківське), де першуни своїх груп—Станиславів, Рогатин, Городенка і Копичинці, відбули свої змагання, „Роксоляна" Рогатин здобула перше місце і тим самим ввійшла до фіналу з першуном Північно-Східньої зони, яким тоді вийшов „Тризуб" Львів. Ці змагання не відбулися, бо заскочила зима, а в 1936 році польська окупаційна влада розв'язала Український Спортовий Союз, і тоді залишилися діяльними тільки ті спортові осередки, які належали до офіційних польських спортових федерацій. Наприклад, до Польського Союзу Копаного М'яча входили такі українські дружини: СТ „Україна" Львів, „Зоря"- Львів, „Сян"- Перемишль, „Пролом"- Станиславів, „Поділля"- Термопіль, „Зоря"- Ходорів, „Скала"- Стрий, „Ропник"- Борислав, „Дністер"- Самбір та деякі інші.

Ще перед розв'язанням УСС були намагання включити до нього всі українські дружини, але це не вдалося. Цією згадкою про Український Спортовий Союз хочу спонукати живучих ще його діячів до написання точніших спогадів про його діяльність, та цим самим не тільки поінформувати нашу молодь про його корисну працю, але і заохотити наше молодше спортове покоління продовжувати славні традиції організованого українського спорту теж поза межами поневоленої України.

ПОЧАВСЯ ВИШКІЛ У СПОРТОВІЙ ШКОЛІ УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Дня 19-го липня ц.р. УСВТ „Чорноморська Січ" офіційно відкрила свою 12-ту з черги Спортову Школу, яка проходитиме на оселі УБС „Верховина" в Ґлен Спей, Ню Йорк, на протязі 5-ти тижнів до суботи, 15-го серпня. У першій сесії в першому тижні беруть участь 54 учасники, яких вишколюють під проводом директора і головного інструктора Ігоря Чупенка досвідчені інструктори в копаному м'ячі, відбиванці, тенісі і плаванні. Разом в Управі Спортової Школи працює 13 осіб, керівниками Спортової Школи, по два тижні кожний, є Мирон Стебельський і Омелян Твардовський, обидва засновники цієї першої в ЗСА Української Спортової Школи.

В першому тижні в цій визнаній найкращій Спортовій Школі побували два визнанні американські спортові діячі—Вілліям Штайнбрехер і Брус Шов, які придивлялися і робили записки із заавансованих щоденних програм вишколу, щоб могти їх рекомендувати американській молоді. Обидва вони дали найкращу оцінку Спортовій Школі УСВТ „Ч. Січ", а особливо фаховому персоналові, що вміло і влучно переводить щоденні програми.

В першій сесії на вишкіл учасники прибули в більшості з околиць діяння УСВТ „Ч.Січі" і південного Ню Джерзі, інші—з кількох східніх стейтів ЗСА. На чергові сесії прибуде більше юнацтва з згаданих та навіть з таких далеких стейтів як Каліфорнія, Вірджінія і Мериленд.

Спортова Школа УСВТ „Ч.Січ" уможливлює українській молоді зміцнювати здоров'я, поглиблювати знання і вміння у різних ділянках спорту, формувати організаторські навички. Разом з тим, наша молодь набуває любов до занять фізичною культурою і практично засвоює собі цю необхідну під сучасну пору ділянку, що дає їй змогу успішно обороняти себе перед модерними небезпеками, що чигають на неї на вулицях міст. В Спортовій Школі „Ч.Січ" українська молодь виховується теж духово.

(от)

Концерт Вірка Балея у Гантері

Вірко Балей

У неділю, 23-го серпня цього року, у Ґражді, біля церкви у Гантері, Н.Й., відбудеться концерт віртуоза-піяніста Вірка Балея.

В.Балей народився у 1938 році в Україні. Вивчати гру на фортепіяні розпочав ще у дитинстві в Німеччині у проф. Романа Савицького. До ЗСА приїхав 1949 року. Музичну освіту закінчив у консерваторії Лос Анджелес. Тепер Вірко Балей є професором музикології на університеті Невади у Лас Веґес. У Лас Веґес проф. Балей заснував і очолив ансамбль камерної музики. Це єдиний клясичний ансамбль Невади, який здобув собі славу не лише в Америці, але і в Европі.

Вірко Балей є талановитим композитором. Між його творами є „Партіта для тромбони і піяно", „Лямент Адріяна Леберкюна", „Квінтет для Майлса Андерсона і квартету Секвоя" та низка ноктюрнів. Академічна діяльність проф. Балея включає дослідження з історії музики Східньої Европи, зокрема України. Він надіється невдовзі закінчити працю над англомовною книжкою „Музика в Совєтській Україні". У видавництві університету Каліфорнії вкоротці появиться його праця „Сучасне фортепіяно".

Від 17-го до 21-го серпня ц.р. проф. Балей буде одним із прелеґентів на восьмому літньому семінарі УВАН у Гантері. Тема його лекцій— „Силуети з історії української музики".

Та найбільшу увагу привертає до себе В.Балей як піяніст-віртуоз. Його виступи на заході Америки невідмінно викликали захоплення з боку слухачів і високе признання з боку музичних критиків. Відомий музичний критик Бертрам Турецки ось як оцінює музичну творчість В.Балея: „Балей є більше ніж віртуоз—він поєднує аналітичність композитора з технікою досвідченого майстра і грає, як завершений мистець".

У часописах „Лос Анджелес Таймс", „Лас Веґес Сан", „Тулейн Таймс" та інших рецензіях на виступи В.Балея неодмінно зустрічаються вислови: „майстерно і плавно", „блискуча техніка", „безперебійна бравура", „майстер свого діла".

Любителі музики, які матимуть нагоду бути на концерті Вірка Балея в неділю, 23-го серпня ц.р.; в Гантері напевно погодяться з музичним критиком Лоренсом Волтерс, який писав у „Лас Веґес Таймс": „Вірко Балей є одним із тих мистців, котрі вкладають таку високу ставку наснаги у свою гру, що не остає ні одного слухача, не охопленого зворушенням".

У програму концерту Вірка Балея 23-го серпня входять: Соната-Баляда оп.18 Б.Лятошинського; Соната 17 Д-Мінор оп. 31 („Буря") Л. ван Бетговена; Молва з Київської Сюїти В.Губи; Соната 2 В.Сильвестрова; Полонез 5 оп. 44 Ф.Шопена; Ноктюрн 4 В.Балея: „Мислі покійних" Ф.Ліста та Мадярська рапсодія 6 Ф.Ліста.

Хоча концерт влаштовується у зв'язку з участю проф. Балея у літньому семінарі УВАН, вступ на цей концерт не обмежений і на нього запрошується усіх любителів музики.

О.Біланюк